

PARADIGME DE PROGRAMARE

Curs 7b

Sinteză de tip.

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- Exemple
- Mesaje de eroare

Sistem de tipuri

Sistem de tipuri = set de mecanisme și reguli valabile într-un limbaj de programare, privind organizarea, construirea, manevrarea tipurilor de date acceptate în limbaj

Atribuții (nu se ocupă neapărat de toate)

- Asocierea de tipuri constructelor din limbaj
- Definirea de noi tipuri
- Decizia asupra echivalenței / compatibilității tipurilor
- Sinteza (inferența) de tip

Avantaje și limitări

Avantaje

- Detectare timpurie a
 - Erorilor (+ mai mare acuratețe în identificarea sursei)
 - Codului inutil sau invalid
- Declarații de tip – abstractizare, documentare (care rămâne consistentă cu modificările efectuate ulterior)
- Eficiență (se pot optimiza operații pentru anumite tipuri)

Limitări

- Rejectează cod care nu ar produce probleme
- Renunță la anumite facilități (ex: Haskell nu permite liste eterogene)
- Tiparea statică necesită ori adnotări (declarații) de tip, ori sinteză (inferență) de tip

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- Exemple
- Mesaje de eroare

Sinteză (inferență) de tip

- Tipul unei expresii este sintetizat în funcție de
 - **Tipul componentelor** expresiei (ex: tipul expresiei $2.5 + 2$)
 - **Contextul** lexical al expresiei (ex: tipul lui x în contextul $['a' .. x]$)
- Reprezentarea tipului – expresie de tip, care reprezintă o combinație de
 - **Constante de tip** (tipurile primitive: Bool, Char, Int, etc.)
 - **Variabile de tip** (cu semnificația „orice (expresie de) tip”)
 - **Constructorii de tip** ((,), [, ->, constructorii definiți cu „data”)

Sinteză de tip = determinarea automată a tipului unei expresii, prin combinarea constantelor, variabilelor și constructorilor de tip după reguli bine stabilite (reguli de sinteză de tip)

Reguli de sinteză de tip

Relație de tipare: $e :: T$

- Se citește „expresia e are tipul T ”
- O expresie e este **bine tipată** \Leftrightarrow există un tip T astfel încât $e :: T$

Regulă de sinteză de tip

$$P_1, P_2, \dots, P_n$$
$$\frac{\quad}{C} \text{ (id_regulă)}$$

P_i = premise (0 sau mai multe relații de tipare)

C = concluzie (o relație de tipare)

Reguli de sinteză de tip – Exemple

$$\frac{}{\text{True, False} :: \text{Bool}} \quad (T\text{Bool})$$
$$\frac{\text{expr1} :: \text{Bool} \quad \text{expr2} :: a \quad \text{expr3} :: a}{\text{if expr1 then expr2 else expr3} :: a} \quad (T\text{If})$$
$$\frac{}{0, 1, 2 \dots :: \text{Int}} \quad (T\text{Int})$$
$$\frac{\text{expr1} :: \text{Int} \quad \text{expr2} :: \text{Int}}{\text{expr1} + \text{expr2} :: \text{Int}} \quad (T+)$$
$$\frac{\text{var} :: a \quad \text{expr} :: b}{\backslash \text{var} \rightarrow \text{expr} :: a \rightarrow b} \quad (T\text{Abs})$$
$$\frac{\text{fun} :: a \rightarrow b \quad \text{expr} :: a}{\text{fun expr} :: b} \quad (T\text{App})$$

funcții

valori booleene

întregi

Observații

- **Tipul** unei expresii este **unic**
- Regulile de tipare funcționează în ambele sensuri (vom observa că în sinteza de tip pornim de la concluzie către premise)
 - De la **premise către concluzie**
Exemplu: Dacă $\text{expr}_1 :: \text{Int}$ și $\text{expr}_2 :: \text{Int}$, atunci $\text{expr}_1 + \text{expr}_2 :: \text{Int}$
 - De la concluzie către premise
Exemplu: Dacă $\text{expr}_1 + \text{expr}_2 :: \text{Int}$, atunci $\text{expr}_1 :: \text{Int}$ și $\text{expr}_2 :: \text{Int}$

Algoritm de sinteză de tip

- **Identifică regula aplicabilă**, prin pattern match între
 - Expresia care trebuie tipată
 - Concluziile regulilor de sinteză de tip
- **Aplică regula**, obținând constrângerile asupra componentelor expresiei
- **Pentru fiecare componentă în parte, reia algoritmul**, până când nu mai este nimic de descompus în părți componente
- **Tipul expresiei rezultă din aplicarea tuturor constrângerilor** obținute la pașii anteriori

Sinteză de tip – Exemple

Care este tipul funcției f : $fg = g3 + 1 \Leftrightarrow f = \lambda g \rightarrow g3 + 1$

Constrângeri

$$\frac{var :: a \quad expr :: b}{\lambda var \rightarrow expr :: a \rightarrow b} (TAbs)$$

$$\frac{g :: a \quad g3 + 1 :: b}{f :: a \rightarrow b} (TAbs)$$

$$\frac{expr1 :: Int \quad expr2 :: Int}{expr1 + expr2 :: Int} (T+)$$

$$\frac{g3 :: Int \quad 1 :: Int}{g3 + 1 :: Int} (T+)$$

$b = Int$

$$\frac{fun :: a \rightarrow b \quad expr :: a}{fun expr :: b} (TApp)$$

$$\frac{g :: c \rightarrow Int \quad 3 :: c}{g3 :: Int} (TApp)$$

$a = c \rightarrow Int$

$$\frac{}{0, 1, 2 \dots :: Int} (TInt)$$

$$\frac{}{1, 3 :: Int} (TInt)$$

$c = Int$

Așadar $f :: a \rightarrow b \Leftrightarrow f :: (c \rightarrow Int) \rightarrow Int \Leftrightarrow f :: (Int \rightarrow Int) \rightarrow Int$

Sinteză de tip – Exemple

Care este tipul funcției fix: $\text{fix } f = f (\text{fix } f) \Leftrightarrow \text{fix} = \lambda f \rightarrow f (\text{fix } f)$

Constrângeri

$$\frac{\text{var} :: a \quad \text{expr} :: b}{\lambda \text{var} \rightarrow \text{expr} :: a \rightarrow b} \quad (TAbs)$$

$$\frac{f :: a \quad f (\text{fix } f) :: b}{\text{fix} :: a \rightarrow b} \quad (TAbs)$$

$$\frac{\text{fun} :: a \rightarrow b \quad \text{expr} :: a}{\text{fun expr} :: b} \quad (TApp)$$

$$\frac{f :: c \rightarrow b \quad (\text{fix } f) :: c}{f (\text{fix } f) :: b} \quad (TApp)$$

$$a = c \rightarrow b$$

$$\frac{\text{fun} :: a \rightarrow b \quad \text{expr} :: a}{\text{fun expr} :: b} \quad (TApp)$$

$$\frac{\text{fix} :: d \rightarrow c \quad f :: d}{\text{fix } f :: c} \quad (TApp)$$

$$a = d, b = c$$

Așadar $\text{fix} :: a \rightarrow b \Leftrightarrow \text{fix} :: (c \rightarrow b) \rightarrow b \Leftrightarrow \text{fix} :: (b \rightarrow b) \rightarrow b$

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnătura din dreapta?

(++)

zipWith (ex: `zipWith (+) [1,2] [3,4] = [4,6]`)

unzip (ex: `unzip [(1,2), (3,4)] = ([1,3], [2,4])`)

[take, drop]

words (ex: `words "wait for it" = ["wait", "for", "it"]`)

(odd . fst)

map ("01" :) . reverse

`[a] -> [b] -> [c]`

`(a -> a -> a) -> [a] -> [a] -> [a]`

`[(a,b)] -> ([a], [b])`

`[Int -> [a] -> [a]]`

`String -> String`

`(Int, b) -> Bool`

`[[Char]] -> [[Char]]`

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnatura din dreapta?

(++)

[a] -> [b] -> [c]

zipWith (ex: zipWith (+) [1,2] [3,4] = [4,6])

(a -> a -> a) -> [a] -> [a] -> [a]

Nu, nu pot concatena liste cu elemente de tipuri diferite!

Ex: **[1,2,3] ++ [(+),(-)]**

Corect: **[a] -> [a] -> [a]**

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnatura din dreapta?

zipWith (ex: `zipWith (+) [1,2] [3,4] = [4,6]`)

`(a -> a -> a) -> [a] -> [a] -> [a]`

unzip (ex: `unzip [(1,2), (3,4)] = ([1,3], [2,4])`)

`[(a,b)] -> ([a], [b])`

Nu, nu e necesar ca cele două liste să aibă elemente de același tip.

Ex: `zipWith (:) [1,2] [[3],[4]]`

Corect: `(a -> b -> c) -> [a] -> [b] -> [c]`

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnatura din dreapta?

unzip (ex: unzip [(1,2), (3,4)] = ([1,3], [2,4])) [(a,b)] -> ([a], [b])

[take, drop]

[Int -> [a] -> [a]]

Ex: unzip [(1,'a'), (2,'b'), (3,'c')]

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnatura din dreapta?

[take, drop]

[Int -> [a] -> [a]]

words (ex: words "wait for it" = ["wait", "for", "it"])

String -> String

Da, atenție la faptul că semnatura indică o **listă de funcții de același tip.**

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnătura din dreapta?

Nu, rezultatul este o listă de String-uri, nu o listă de caractere (String ~ [Char]).

Corect: String -> [String]

Alternativ, se putea scrie: words :: [Char] -> [[Char]]

words (ex: words "wait for it" = ["wait", "for", "it"])

String -> String

(odd . fst)

(Int, b) -> Bool

Antrenament: Expresii și semnături

Exercițiu: Pentru **expresia** din stânga este corectă semnatura din dreapta?

Nu, fiecare element din listă trebuie să fie nu un String, ci o listă de String-uri.

"o1" : element înseamnă că "o1" are tipul a și element are tipul [a].

Ex: `(map ("o1":) . reverse) ["So", "many"], ["Strings"]`

Corect: `[[String]] -> [[String]]` sau `[[[Char]]] -> [[[Char]]]`

`map ("o1" :) . reverse`

`[[Char]] -> [[Char]]`

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- Exemple
- Mesaje de eroare

Siguranță de tip

Există **siguranță de tip** atunci când expresiile bine tipate „nu o pot lua pe căi greșite” în timpul evaluării, adică atunci când se respectă proprietățile:

- **Progres**
 - O expresie bine tipată $e :: T$ nu se blochează:
 - Ori este o valoare
 - Ori se poate reduce conform unei reguli de evaluare
- **Conservare**
 - Un pas de evaluare asupra unei expresii bine tipate $e :: T$ produce o expresie bine tipată $e' :: T$

Scop: prevenirea erorilor cauzate de discrepanțele dintre tipurile așteptate și cele procesate.

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- Exemple
- Mesaje de eroare

Unificare

Unificarea a 2 expresii de tip = găsirea celei mai generale substituții

$$S = \{e_1 / t_1, e_2 / t_2, \dots, e_n / t_n\}$$

pentru variabilele de tip t_i din cele 2 expresii astfel încât, în urma substituției, cele 2 expresii de tip devin una și aceeași

- Se folosește în sinteza de tip în pasul de **aplicare a constrângerilor**

Exemplu

- Din sinteza de tip avem constrângerile $a = b \rightarrow [d]$ și $a = \text{Int} \rightarrow c$
→ $b \rightarrow [d]$ trebuie să unifice cu $\text{Int} \rightarrow c$, altfel sinteza de tip va eșua
- Există $S = \{\text{Int} / b, [d] / c\}$ a.î. $b \rightarrow [d]$ și $\text{Int} \rightarrow c$ se intersectează în $\text{Int} \rightarrow [d]$
- Există și $S' = \{\text{Int} / b, [\text{Int}] / c, \text{Int} / d\}$, rezultând în $\text{Int} \rightarrow [\text{Int}]$, dar S este **mai generală!**

Mai multe exemple

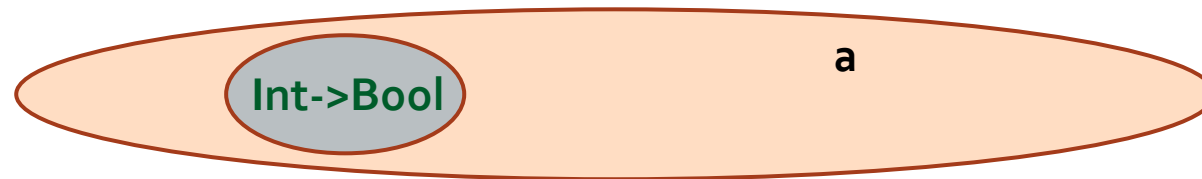
- $e_1 = a$, $e_2 = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$
- $e_1 = (a, [a])$, $e_2 = ([b], c)$
- $e_1 = \text{Int}$, $e_2 = \text{Float}$

Mai multe exemple

- $e_1 = a$, $e_2 = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

$S = \{\text{Int} \rightarrow \text{Bool} / a\}$

$e_{\text{unificată}} = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

- $e_1 = (a, [a])$, $e_2 = ([b], c)$

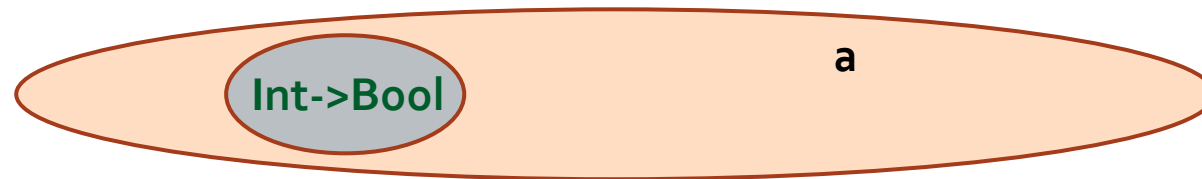
- $e_1 = \text{Int}$, $e_2 = \text{Float}$

Mai multe exemple

- $e_1 = a$, $e_2 = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

$S = \{\text{Int} \rightarrow \text{Bool} / a\}$

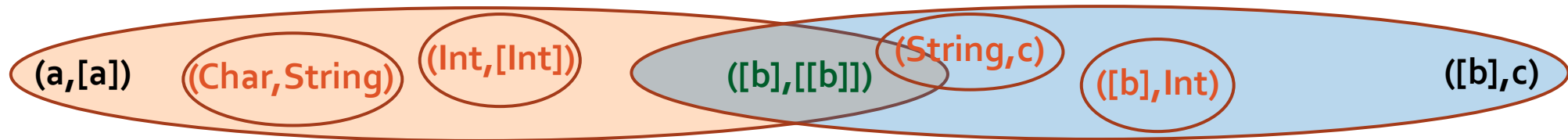
$e_{\text{unificată}} = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

- $e_1 = (a, [a])$, $e_2 = ([b], c)$

$S = \{[b] / a, [[b]] / c\}$

$e_{\text{unificată}} = ([b], [[b]])$

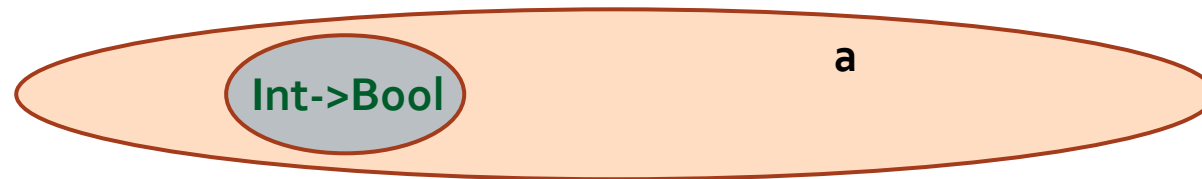
- $e_1 = \text{Int}$, $e_2 = \text{Float}$

Mai multe exemple

• $e_1 = a$, $e_2 = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

$S = \{\text{Int} \rightarrow \text{Bool} / a\}$

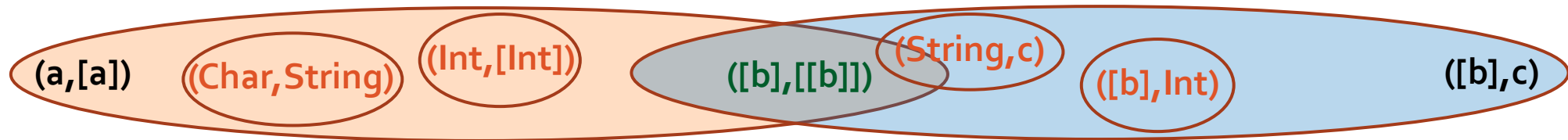
$e_{\text{unificată}} = \text{Int} \rightarrow \text{Bool}$

• $e_1 = (a, [a])$, $e_2 = ([b], c)$

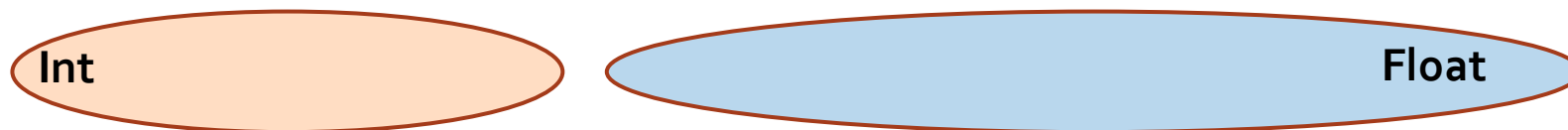
$S = \{[b] / a, [[b]] / c\}$

$e_{\text{unificată}} = ([b], [[b]])$

• $e_1 = \text{Int}$, $e_2 = \text{Float}$

Nu unifică (nu se fac conversii implicite)!

Unificare la sinteza de tip – Exemplu

Care este tipul funcției f: $f x = x x \Leftrightarrow f = \lambda x . x x$

Constrângeri

$$\frac{var :: a \quad expr :: b}{\lambda var \rightarrow expr :: a \rightarrow b} (TAbs)$$

$$\frac{x :: a \quad x x :: b}{f :: a \rightarrow b} (TAbs)$$

$$\frac{fun :: a \rightarrow b \quad expr :: a}{fun expr :: b} (TApp)$$

$$\frac{x :: c \rightarrow b \quad x :: c}{x x :: b} (TApp)$$

$$a = c \rightarrow b = c$$

a unifică cu $c \rightarrow b$, dar $c \rightarrow b$ nu unifică cu c.

$(c = c \rightarrow b = c \rightarrow b \rightarrow b = c \rightarrow b \rightarrow b \rightarrow b \dots$ rezultă un tip infinit, care nu poate fi sintetizat)

Întrucât unificarea eșuează (găsește o inconsistență), definiția lui f generează **eroare**:

Occurs check: cannot construct the infinite type: $t_1 \sim t_1 \rightarrow t$

Reguli folosite în algoritmul de unificare

- O **variabilă de tip** a unifică cu o **expresie de tip** e ($S = \{e / a\}$) dacă și numai dacă
 - $e = a$ sau
 - e nu conține a (occurs check – pentru a evita tipuri infinite)
- **2 constante de tip** unifică ($S = \{\}$) dacă și numai dacă sunt egale
- **2 construcții de tip** unifică ($S = S_1 \cup \dots \cup S_n$) dacă și numai dacă sunt aplicații ale aceluiași constructor de tip asupra câte n argumente care unifică recursiv (prin substituțiile $S_1 \dots S_n$)

Unificare la sinteza de tip – Implementare

- Algoritmul de sinteză de tip pe bază de unificare folosește
 - O **stivă de constrângeri** de forma $e1 = e2$ – se umple în timpul algoritmului de sinteză de tip
 - O **substituție S** (mulțime de asocieri între variabile de tip și expresii de tip) – inițial vidă
- La fiecare iterație a pasului de unificare
 - Se extrage o constrângere $e1 = e2$ din stivă
 - Dacă $e1$ unifică cu $e2$ prin substituția $S_{12'}$, se aplică S_{12}
 - asupra stivei și
 - asupra substituției S
 - Altfel, unificarea eșuează → sinteza de tip eșuează → eroare de tip

Exemplu

Stiva	Substituția
<code>a = b -> c</code> <code>a = d -> d</code> <code>b = Int</code>	
<code>b -> c = d -> d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>

Exemplu

Stiva	Substituția
<code>a = b -> c</code> <code>a = d -> d</code> <code>b = Int</code>	
<code>b -> c = d -> d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>b = d</code> <code>c = d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>

Exemplu

Stiva	Substituția
<code>a = b -> c</code> <code>a = d -> d</code> <code>b = Int</code>	
<code>b -> c = d -> d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>b = d</code> <code>c = d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>c = d</code> <code>d = Int</code>	<code>a = d -> c</code> <code>b = d</code>

Exemplu

Stiva	Substituția
<code>a = b -> c</code> <code>a = d -> d</code> <code>b = Int</code>	
<code>b -> c = d -> d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>b = d</code> <code>c = d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>c = d</code> <code>d = Int</code>	<code>a = d -> c</code> <code>b = d</code>
<code>d = Int</code>	<code>a = d -> d</code> <code>b = d</code> <code>c = d</code>

Exemplu

Stiva	Substituția
<code>a = b -> c</code> <code>a = d -> d</code> <code>b = Int</code>	
<code>b -> c = d -> d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>b = d</code> <code>c = d</code> <code>b = Int</code>	<code>a = b -> c</code>
<code>c = d</code> <code>d = Int</code>	<code>a = d -> c</code> <code>b = d</code>
<code>d = Int</code>	<code>a = d -> d</code> <code>b = d</code> <code>c = d</code>
	<code>a = Int -> Int</code> <code>b = Int</code> <code>c = Int</code> <code>d = Int</code>

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- **Exemple**
- Mesaje de eroare

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length ([]++[1,2]) + length ([]++"abcd")`

Constrângeri

`(T+) → expr :: Int ⇔ length ([]++[1,2]) :: Int, length ([]++"abcd") :: Int`

`(TLen) → []++[1,2] :: [a], []++"abcd" :: [b]`

`(T++) → [] :: [a], [1,2] :: [a], [] :: [b], "abcd" :: [b]`

`(T[]) → 1,2 :: a, 'a','b','c','d' :: b`

`(TInt, TChar) → 1,2 :: Int, 'a','b','c','d' :: Char`

`a = Int, b = Char`

`[] :: [Int]` și `[] :: [Char]` ok (`[]` e polimorfic – cele 2 liste vide nu reprezintă aceeași valoare)

Etapa de unificare reușește și ea (nu avem două constrângeri asupra aceleiași variabile), deci expresia are **tipul Int conform T+**.

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length(xs++[1,2]) + length(xs++"abcd")`

Constrângeri

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")`

Constrângeri

`(T+) → expr :: Int ⇔ length (xs++[1,2]) :: Int, length (xs++"abcd") :: Int`

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")`

Constrângeri

(T+) → `expr :: Int` ⇔ `length (xs++[1,2]) :: Int`, `length (xs++"abcd") :: Int`

(TLen) → `xs++[1,2] :: [a]`, `xs++"abcd" :: [b]`

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")`

Constrângeri

(T+) → `expr :: Int ⇔ length (xs++[1,2]) :: Int, length (xs++"abcd") :: Int`

(TLen) → `xs++[1,2] :: [a], xs++"abcd" :: [b]`

(T++) → `xs :: [a], [1,2] :: [a], xs :: [b], "abcd" :: [b]`

`[a] = [b]`

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")`

Constrângeri

(T+) → `expr :: Int` ⇔ `length (xs++[1,2]) :: Int`, `length (xs++"abcd") :: Int`

(TLen) → `xs++[1,2] :: [a]`, `xs++"abcd" :: [b]`

(T++) → `xs :: [a]`, `[1,2] :: [a]`, `xs :: [b]`, `"abcd" :: [b]`

`[a] = [b]`

(T[]) → `1,2 :: a`, `'a','b','c','d' :: b`

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

`length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")`

Constrângeri

`(T+)` → `expr :: Int` ⇔ `length (xs++[1,2]) :: Int, length (xs++"abcd") :: Int`

`(TLen)` → `xs++[1,2] :: [a], xs++"abcd" :: [b]`

`(T++)` → `xs :: [a], [1,2] :: [a], xs :: [b], "abcd" :: [b]`

`[a] = [b]`

`(T[])` → `1,2 :: a, 'a','b','c','d' :: b`

`(TInt, TChar)` → `1,2 :: Int, 'a','b','c','d' :: Char`

`a = Int, b = Char`

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

length (xs++[1,2]) + length (xs++"abcd")

Constrângeri

(T+) → $\text{expr} :: \text{Int} \Leftrightarrow \text{length (xs++[1,2])} :: \text{Int}, \text{length (xs++"abcd")} :: \text{Int}$

(TLen) → $\text{xs++[1,2]} :: [a], \text{xs++"abcd"} :: [b]$

(T++) → $\text{xs} :: [a], [1,2] :: [a], \text{xs} :: [b], \text{"abcd"} :: [b]$

$[a] = [b]$

(T[]) → $1,2 :: a, 'a','b','c','d' :: b$

(TInt, TChar) → $1,2 :: \text{Int}, 'a','b','c','d' :: \text{Char}$

$a = \text{Int}, b = \text{Char}$

În etapa de unificare: $[\text{Int}] = [\text{Char}] \rightarrow \text{Int} = \text{Char}$ care nu unifică, deci tipul expresiei nu poate fi sintetizat și vom obține o eroare de tip.

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry id

Constrângeri

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry id

Constrângeri

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{curry} :: ((c, d) \rightarrow e) \rightarrow c \rightarrow d \rightarrow e} \quad (TCurry)$$

Constrângeri

$a = (c, d) \rightarrow e, b = c \rightarrow d \rightarrow e$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{curry} :: ((c, d) \rightarrow e) \rightarrow c \rightarrow d \rightarrow e} \quad (TCurry)$$
$$\frac{}{\text{id} :: f \rightarrow f} \quad (TId)$$

Constrângeri

$a = (c, d) \rightarrow e, b = c \rightarrow d \rightarrow e$

$a = f \rightarrow f$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{curry} :: ((c, d) \rightarrow e) \rightarrow c \rightarrow d \rightarrow e} \quad (TCurry)$$

$$\frac{}{\text{id} :: f \rightarrow f} \quad (TId)$$

În etapa de unificare: $a = (c, d) \rightarrow e = f \rightarrow f \rightarrow e = f = (c, d) \rightarrow b = c \rightarrow d \rightarrow (c, d)$, deci expresia are tipul $c \rightarrow d \rightarrow (c, d)$ conform TApp.

Constrângeri

$a = (c, d) \rightarrow e, b = c \rightarrow d \rightarrow e$

$a = f \rightarrow f$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

uncurry id

Constrângeri

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

uncurry id

Constrângeri

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{uncurry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

uncurry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{uncurry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (T\text{Uncurry})$$

Constrângeri

$a = c \rightarrow d \rightarrow e, b = (c, d) \rightarrow e$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

uncurry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{uncurry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (TUncurry)$$

$$\frac{}{\text{id} :: f \rightarrow f} \quad (TId)$$

Constrângeri

$a = c \rightarrow d \rightarrow e, b = (c, d) \rightarrow e$

$a = f \rightarrow f$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

uncurry id

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{uncurry} :: a \rightarrow b, \text{id} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (TUncurry)$$

$$\frac{}{\text{id} :: f \rightarrow f} \quad (TId)$$

Constrângeri

$a = c \rightarrow d \rightarrow e, b = (c, d) \rightarrow e$

$a = f \rightarrow f$

În etapa de unificare: $a = c \rightarrow d \rightarrow e = f \rightarrow f \rightarrow c = f = d \rightarrow e \rightarrow b = (d \rightarrow e, d) \rightarrow e$, deci expresia are tipul $(d \rightarrow e, d) \rightarrow e$ conform TApp.

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry (curry id)

Constrângeri

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry (curry id)

Constrângeri

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{curry id} :: a$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry (curry id)

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{curry id} :: a$

(ExAnterior) \rightarrow $\text{curry id} :: f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

Constrângeri

$a = f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry (curry id)

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{curry id} :: a$

(ExAnterior) \rightarrow $\text{curry id} :: f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

$$\frac{}{\text{curry} :: ((c, d) \rightarrow e) \rightarrow c \rightarrow d \rightarrow e} \quad (TCurry)$$

Constrângeri

$a = f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

$a = (c,d) \rightarrow e, b = c \rightarrow d \rightarrow e$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry (curry id)

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{curry id} :: a$

(ExAnterior) \rightarrow $\text{curry id} :: f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

$$\frac{}{\text{curry} :: ((c, d) \rightarrow e) \rightarrow c \rightarrow d \rightarrow e} \quad (TCurry)$$

Constrângeri

$a = f \rightarrow g \rightarrow (f,g)$

$a = (c,d) \rightarrow e, b = c \rightarrow d \rightarrow e$

În etapa de unificare: $a = f \rightarrow g \rightarrow (f,g) = (c,d) \rightarrow e \rightarrow f = (c,d), e = g \rightarrow (f,g) = g \rightarrow ((c,d),g)$
 $\rightarrow b = c \rightarrow d \rightarrow g \rightarrow ((c,d), g)$, deci expresia are tipul $c \rightarrow d \rightarrow g \rightarrow ((c,d), g)$ conform TApp.

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry uncurry

Constrângeri

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry uncurry

Constrângeri

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{uncurry} :: a$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry uncurry

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{uncurry} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (TUncurry)$$

Constrângeri

$a = (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry uncurry

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{uncurry} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (T\text{Uncurry})$$
$$\frac{}{\text{curry} :: ((f, g) \rightarrow h) \rightarrow f \rightarrow g \rightarrow h} \quad (T\text{Curry})$$

Constrângeri

$a = (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e$

$a = (f, g) \rightarrow h, b = f \rightarrow g \rightarrow h$

Determinarea tipului expresiilor / funcțiilor

curry uncurry

(TApp) \rightarrow $\text{expr} :: b \Leftrightarrow \text{curry} :: a \rightarrow b, \text{uncurry} :: a$

$$\frac{}{\text{uncurry} :: (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e} \quad (TUncurry)$$
$$\frac{}{\text{curry} :: ((f, g) \rightarrow h) \rightarrow f \rightarrow g \rightarrow h} \quad (TCurry)$$

Constrângeri

$a = (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e$

$a = (f, g) \rightarrow h, b = f \rightarrow g \rightarrow h$

În etapa de unificare: $a = (c \rightarrow d \rightarrow e) \rightarrow (c, d) \rightarrow e = (f, g) \rightarrow h \rightarrow$ (printre altele) $c \rightarrow d \rightarrow e = (f, g)$ care nu unifică (sunt aplicații ale unor constructori de tip diferiți), deci tipul expresiei nu poate fi sintetizat și vom obține o eroare de tip.

Exercițiu: Încercați și `curry curry`, `uncurry curry`, `uncurry uncurry` (nu toate dau eroare).

Sinteză de tip – Cuprins

- Sistem de tipuri
- Sinteză de tip
- Siguranță de tip
- Unificare
- Exemple
- Mesaje de eroare

Parse error

- programul nu respectă **sintaxa Haskell**
- se indică locul în care a apărut un simbol neașteptat
- eroarea e la locul indicat sau undeva înainte

```
f : Int -> [a] -> Int  
f a b = a + length b
```

curs7.hs:1:9: parse error on input `->'

```
f x = x ++ [1; 2; 3]
```

curs7.hs:1:14: parse error on input `;'

```
f x =  
  | null x = 0  
  | otherwise = 1
```

curs7.hs:2:9: parse error on input `|'

Parse error

- programul nu respectă **sintaxa Haskell**
- se indică locul în care a apărut un simbol neașteptat
- eroarea e la locul indicat sau undeva înainte

```
f : Int -> [a] -> Int  
f a b = a + length b
```

```
f x = x ++ [1; 2; 3]
```

```
f x =  
  | null x = 0  
  | otherwise = 1
```

```
curs7.hs:1:9: parse error on input `->'  
Înlocuiește cu ::
```

```
curs7.hs:1:14: parse error on input `;'  
Înlocuiește cu ,
```

```
curs7.hs:2:9: parse error on input `|'  
Șterge = dinainte de |
```

Not in scope

- compilatorul **nu recunoaște o variabilă / o funcție / un constructor**
- fie am folosit o variabilă / o funcție / un constructor care nu există (posibil typo)
- fie trebuie să importăm modulul în care se află ace(a)sta

```
f a x
  | null x = cons a x
  | otherwise = f (a+1) (tail x)
```

Not in scope: `cons`

```
f a x
  | null x = a
  | oterwise = f (a+1) (tail x)
```

Not in scope: `oterwise`
Perhaps you meant `otherwise`

```
f x = sort (take 10 x)
```

Not in scope: `sort`

Not in scope

- compilatorul **nu recunoaște o variabilă / o funcție / un constructor**
- fie am folosit o variabilă / o funcție / un constructor care nu există (posibil typo)
- fie trebuie să importăm modulul în care se află ace(a)sta

```
f a x
  | null x = cons a x
  | otherwise = f (a+1) (tail x)
```

Not in scope: `cons`
Înlocuiește cu `(:)`

```
f a x
  | null x = a
  | oterwise = f (a+1) (tail x)
```

Not in scope: `oterwise`
Perhaps you meant `otherwise`

```
f x = sort (take 10 x)
```

Caută funcția (ex: hoogle.haskell.org) și vezi ce modul trebuie importat (aici `import Data.List`)

The function <> is applied to <> arguments

- am aplicat o funcție pe mai multe sau mai puține argumente decât așteaptă
- fie am pus ceva în plus / minus
- fie n-am pus parantezele bine

```
import Data.List
f x = sort (take 10 x) (<)
```

The function `sort` is applied to two arguments,
but its type `[a] -> [a]` has only one

```
f x = if null x then 0 else 1 + f tail x
```

...

Probable cause: `tail` is applied to too few arguments

The function <> is applied to <> arguments

- am aplicat o funcție pe mai multe sau mai puține argumente decât așteaptă
- fie am pus ceva în plus / minus
- fie n-am pus parantezele bine

```
import Data.List
f x = sort (take 10 x) (<)
```

```
f x = if null x then 0 else 1 + f tail x
```

The function `sort` is applied to two arguments, but its type `[a] -> [a]` has only one

Șterge (<)

...

Probable cause: `tail` is applied to too few arguments

Pune paranteze la tail: f (tail x)

Couldn't match expected type with actual type

- fie nu suntem în concordanță cu semnatura (ori corectăm funcția, ori semnatura)
- fie **am aplicat o funcție pe tipuri incompatibile cu ce așteaptă funcția**
 - posibil să fi greșit ordinea argumentelor

```
f :: String -> String    Couldn't match type `Char' with `[Char]'
```

```
f = head
```

```
f = 'A' ++ "BC"         Couldn't match expected type `[Char]' with actual type `Char'
```

```
f = (:) "BC" 'A'       Couldn't match expected type `[[Char]]' with actual type `Char'
```

In the second argument of `(:)`, namely 'A'

Couldn't match expected type with actual type

- fie nu suntem în concordanță cu semnatura (ori corectăm funcția, ori semnatura)
- fie **am aplicat o funcție pe tipuri incompatibile cu ce așteaptă funcția**
 - posibil să fi greșit ordinea argumentelor

```
f :: String -> String
```

```
f = head
```

Couldn't match type `Char' with `[Char]'

Fie `f :: String -> Char`, fie `f = (: []) . head`

```
f = 'A' ++ "BC"
```

Couldn't match expected type `[Char]' with actual type `Char'

Fie `'A' : "BC"`, fie `"A" ++ "BC"`

```
f = (:) "BC" 'A'
```

Couldn't match expected type `[[Char]]' with actual type `Char'

In the second argument of `(:)', namely `A'

Schimb ordinea: `(:) 'A' "BC"`

Non-exhaustive patterns

- o funcție definită cu pattern matching sau gărzi **nu acoperă toate valorile tipului**
- fie am uitat anumite valori
- fie avem un typo la numele funcției (și Haskell pur și simplu consideră că este altă funcție)

```
f x                                *Main> f 0
  | x < 0 = -1                      *** Exception: curs7.hs:(1,1)-(3,19): Non-exhaustive patterns in function f
  | x > 0 = 1                        (dacă avem warning-urile activate, primim warning la compilare)
```

```
mySum [] = 0                        *Main> mySum [1..5]
mySum (x:xs) = x + mySum xs        *** Exception: ... Non-exhaustive patterns ... mySum
```

Non-exhaustive patterns

- o funcție definită cu pattern matching sau gărzi **nu acoperă toate valorile tipului**
- fie am uitat anumite valori
- fie avem un typo la numele funcției (și Haskell pur și simplu consideră că este altă funcție)

```
f x
```

```
  | x < 0 = -1
```

```
  | x > 0 = 1
```

```
*Main> f 0
```

```
*** Exception: curs7.hs:(1,1)-(3,19): Non-exhaustive patterns in function f  
(dacă avem warning-urile activate, primim warning la compilare)
```

Adaugă | otherwise = ...

```
mySum [] = 0
```

```
mySUM (x:xs) = x + mySum xs
```

```
*Main> mySum [1..5]
```

```
*** Exception: ... Non-exhaustive patterns ... mySum
```

Corectează mySUM în mySum

Rezumat

Sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip

Algoritm de sinteză de tip

Siguranță de tip

Unificare

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip

Algoritm de sinteză de tip

Siguranță de tip

Unificare

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip

Siguranță de tip

Unificare

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip

Unificare

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare: cea mai generală substituție conform căreia 2 expresii de tip devin identice

O variabilă unifică cu

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare: cea mai generală substituție conform căreia 2 expresii de tip devin identice

O variabilă unifică cu: orice, cât timp occurs check este OK

2 constante unifică

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare: cea mai generală substituție conform căreia 2 expresii de tip devin identice

O variabilă unifică cu: orice, cât timp occurs check este OK

2 constante unifică: dacă sunt identice

2 construcții unifică

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare: cea mai generală substituție conform căreia 2 expresii de tip devin identice

O variabilă unifică cu: orice, cât timp occurs check este OK

2 constante unifică: dacă sunt identice

2 construcții unifică: dacă folosesc același constructor de tip pe argumente care unifică la rândul lor

Structuri folosite de algoritmul de unificare

Rezumat

Sinteză de tip: determinarea tipului unei expresii pe baza regulilor de sinteză de tip

Regulă de sinteză de tip: pe baza unor relații de tipare (premise) se obține o relație de tipare (concluzie)

Algoritm de sinteză de tip: potrivește concluziile relațiilor de sinteză de tip cu componentele expresiei până ajunge la componente elementare

Siguranță de tip: progres (expresia bine tipată nu se blochează), conservare (rămâne bine tipată după evaluare)

Unificare: cea mai generală substituție conform căreia 2 expresii de tip devin identice

O variabilă unifică cu: orice, cât timp occurs check este OK

2 constante unifică: dacă sunt identice

2 construcții unifică: dacă folosesc același constructor de tip pe argumente care unifică la rândul lor

Structuri folosite de algoritmul de unificare: stiva de constrângeri, substituția